U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudců a soudkyň Josefa Baxy (soudce zpravodaj), Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Pavla Molka, Miloslava Výborného a Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **PhDr. T. H.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, a **2) Ing. Jan Sobotka**, bytem B. Smetany 712, Trutnov, týkající se návrhu na vyslovení neplatnosti doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 5. a 6. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (II. kolo) ve volebním obvodu č. 39 v Trutnově,

t a k t o :

I. Návrh **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Volební stížnost

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 26. ledna 2018 návrh navrhovatelky (dále též „volební stížnost“) na vyslovení neplatnosti doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve dnech 5. a 6. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (II. kolo) ve volebním obvodu č. 39 v Trutnově.

[2] Navrhovatelka namítá následující skutečnosti: **a)** zkrácení času na volební kampaň, neboť její registrace byla provedena až na základě rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové; **b)** v rozhodnutí Městského úřadu Trutnov o registraci navrhovatelky je chybně uvedeno, že bylo vydáno dne 7. 12. 2017, ačkoliv krajský soud o nařízení registrace rozhodl dne 21. 12. 2017 a téhož dne bylo navrhovatelce rozhodnutí městského úřadu rovněž doručeno; **c)** v rozporu se zákonem nebylo na hlasovacích lístcích uvedeno vylosované číslo kandidátky, ale číslo, které jí městský úřad přidělil; **d)** realizaci možnosti navrhovatelky delegovat své zástupce do okrskových volebních komisí doprovázely zmatky (nejdříve bylo navrhovatelce oznámeno, že lhůta pro nominaci už uplynula, ale později téhož dne jí Městský úřad Trutnov vyhověl s tím, že zákon neřeší možnost delegovat zástupce u kandidátů registrovaných až na základě rozhodnutí soudu, a proto tuto mezeru v zákoně úřad překonal s ohledem na čl. 22 Listiny základních práv a svobod); **e)** nejméně ve třech případech byla voličům znemožněna účast ve volbě, neboť okrsková

volební komise nenavštívila osoby se sníženou pohyblivostí v domě s pečovatelskou službou na ulici Tichá 529 v Trutnově, což navrhovatelka dokládá podepsaným písemným prohlášením tří obyvatel tohoto pečovatelského domu; f) hlasování v senátních a prezidentských volbách pomocí jedné úřední obálky mohlo podle navrhovatelky ve druhém kole senátních voleb umožnit hlasovat voličům, kteří toto právo neměli.

[3] Navrhovatelka vychází ze závažnosti aktu voleb jako ze základního občanského práva každého občana České republiky. Má za to, že výkon jak aktivního, tak pasivního volebního práva zaručeného Ústavou, musí být uskutečněn tak, aby nebyl ničím narušován, aby nikdo nebyl jakkoli zkrácen ve svých právech a aby výsledek hlasování bez pochybností vyjadřoval skutečnou vůli voličů s hlasovacím právem. Navrhovatelka má za prokázané, že volby do Senátu v obvodu č. 39 tyto předpoklady nesplňují.

[4] Z popsaných skutečností podle navrhovatelky vyplývá, že vzhledem k nedostatečnému plnění povinností okrskové volební komise došlo nejméně ve třech případech ke znemožnění výkonu aktivního volebního práva oprávněným voličům. Tím hůře, že šlo o seniory se sníženou pohyblivostí, kteří marně čekali na přenosnou volební urnu. Dále má navrhovatelka za prokázané ztížení možnosti výkonu pasivního volebního práva, a to konkrétně v jejím případě jako nezávislé kandidátky. Nejen to, že obecní úřad v sídle senátního obvodu ji protiprávně odmítl zaregistrovat, což musel napravit až krajský soud svým rozhodnutím. Navrhovatelka konstatuje, že zcela napravit toto nezákonné odmítnutí registrace nebylo možné, neboť se jí výrazně zkrátil čas na volební kampaň a na přesvědčování voličů, což se muselo nutně projevit i na jejím volebním výsledku. Městský úřad Trutnov navíc postupoval v otázkách její kandidatury a dodatečné registrace zmatečně, o čemž svědčí postup v případě delegování členů okrskových volebních komisí, chybné datování rozhodnutí o registraci a zejména otázka volebního čísla. Navrhovatelka má za to, že se nejedná v žádném případě o pouhá administrativní pochybení, ale o systémově vadné metodické vedení příslušných úřadů orgánem státní správy, tedy Ministerstvem vnitra ČR. Výsledkem je soustavné porušování zákona o volbách a aktivního i pasivního volebního práva občanů.

[5] Zcela mimořádné pochybení pak navrhovatelka spatřuje ve skutečnosti existence pouze jedné úřední obálky pro dvojí volby, což přímo nabádá k volebním podvodům způsobem popsaným v reportáži České televize vysílané v pořadu Události v regionech dne 15. ledna 2018. V tomto případě jde přímo o zpochybnění nejen samotného hlasování, ale přímo výsledků volby, tedy zvolení kandidáta Ing. Jana Sobotky v doplňovacích volbách v senátním obvodu č. 39 v Trutnově. Navrhovatelka proto požaduje, aby soud rozhodl, že tyto doplňovací volby konané ve dnech 5. a 6. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (II. kolo) jsou neplatné.

II. Průběh řízení

[6] Nejvyšší správní soud zaslal volební stížnost k vyjádření odpůrcům a s ohledem na obsah jednotlivých námitek vyzval k vyjádření rovněž Městský úřad Trutnov.

[7] Své vyjádření zaslala Státní volební komise [odpůrkyně 1)] a sdělení soudu poskytl rovněž Městský úřad Trutnov. Odpůrce 2), jehož volba byla volební stížností napadena, se ve věci nevyjádřil.

[8] Státní volební komise zdůraznila, že se nemůže nijak vyjádřit ke skutkovým tvrzením navrhovatelky ohledně znemožnění účasti ve volbách voličům se sníženou pohyblivostí v Domě s pečovatelskou službou v Trutnově, neboť nedisponuje žádnými informacemi, kterými by je mohla podpořit či vyvrátit. Pokud jde o postup Městského úřadu Trutnov coby registračního úřadu při volbách do Senátu ve volebním obvodu č. 39, Státní volební komisi nepřísluší žádným způsobem vstupovat do registračního procesu v průběhu voleb. Odpůrkyně 1) se proto vyjádřila pouze **k námitce** navrhovatelky uvedené shora **pod písm. f)**, která se týká existence jedné úřední obálky při souběhu druhého kola doplňovacích voleb do Senátu s prvním kolem volby prezidenta republiky.

[9] Podle vyjádření Státní volební komise se na mimořádném zasedání konaném dne 13. listopadu 2017 usnesla, že se na základě § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále jen „zákon o volbách do Parlamentu ČR“), a na základě § 7 odst. 2 písm. a) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky) nahlíží, na případné druhé kolo doplňovacích voleb do Senátu a první kolo volby prezidenta republiky, jež se budou ve dnech 12. a 13. ledna 2018 konat v senátním volebním obvodu č. 39 se sídlem v Trutnově, jako na společné konání voleb dle § 71 zákona o volbě prezidenta republiky, což znamená, že hlasovací lístky pro oba druhy voleb budou voliči vkládat do jedné úřední obálky a ustavena bude společná okrsková volební komise podle § 71 odst. 4 citovaného zákona.

[10] V návaznosti na toto usnesení Ministerstvo vnitra vypracovalo metodický pokyn ke společnému konání doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky ve volebním obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov a volby prezidenta republiky, který byl dne 19. prosince 2017 zaslán Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje s žádostí o jeho zaslání všem obecním úřadům spadajícím do volebního obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov. Rovněž Český statistický úřad vypracoval metodický pokyn pro okrskové volební komise ke zjišťování výsledků voleb při společném konání prvního kola volby prezidenta a případného druhého kola voleb do Senátu.

[11] K předejití možnému zneužití ze strany voličů spočívajícímu ve dvojím hlasování přijalo Ministerstvo vnitra následující opatření:

[12] S ohledem na to, že při společném konání volby prezidenta republiky a voleb do Senátu vkládá volič oba hlasovací lístky do jedné společné úřední obálky, byl voliči, přihlášenému k trvalému pobytu v rámci volebního obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov, žádajícímu o voličský průkaz (ať už pro druhé kolo voleb do Senátu nebo pro první kolo volby prezidenta republiky) vydán „společný“ voličský průkaz bez ohledu na to, zda žádal o voličský průkaz pro oba druhy voleb nebo pouze pro jeden.

[13] Dále bylo prostřednictvím obecních úřadů apelováno na okrskové volební komise ve volebním obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov, aby dbaly na zvýšenou kontrolu předkládaných voličských průkazů, a to zejména těch, na nichž bylo vyznačeno, že voličský průkaz opravňuje voliče hlasovat jak v prvním kole volby prezidenta republiky, tak ve druhém kole voleb do Senátu, a měly pod dozorem místo ve volební místnosti, kam voliči odkládají nepoužité hlasovací lístky, a pravidelně kontrolovali, zda voliči v prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků nezanechali nepoužité hlasovací lístky.

[14] Dalším opatřením, které předcházelo případným podvodům, kdy by si volič, který vzhledem k místu svého trvalého pobytu nemá právo volit v doplňovacích volbách do Senátu, dodatečně v tiskopisu voličského průkazu zakřížkováním rámečku označil, že voličský průkaz ho opravňuje i k hlasování ve volbách do Senátu, byl požadavek, aby všechny obecní úřady, které nespadají do volebního obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov, při vydání voličského průkazu pro první kolo volby prezidenta republiky proškrtly na tiskopisu voličského průkazu řádek „pro volby do Senátu Parlamentu ČR". Pokud tedy okrsková volební komise zjistila, že voličský průkaz, se kterým se volič dostavil do volební místnosti, ho opravňuje k hlasování jen ve volbě prezidenta republiky, nevydala mu hlasovací lístky pro volby do Senátu (hlasovací lístky pro druhé kolo voleb do Senátu nejsou voličům doručovány předem na adresu trvalého pobytu, ale voliči je obdrží až ve volební místnosti).

[15] Městský úřad Trutnov se ve svém sdělení soudu postupně vyjádřil ke všem námitkám navrhovatelky, přičemž s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10 uvedl, že navrhovatelkou uvedené skutečnosti nepředstavují onen výjimečný případ, ve kterém by voliči rozhodli jinak, než je uvedeno v celkových výsledcích voleb.

[16] **K námitce ad a)** týkající se zkrácení času na volební kampaň městský úřad uvedl, že proces registrace již v současnosti nemůže být předmětem soudního přezkumu. Z procesní opatrnosti však ve svém vyjádření zrekapituloval postup ve věci registrace, aby bylo patrné, že se z jeho strany nejednalo o projev svévole, nýbrž o postup dle ustálené praxe. Městský úřad odmítl registrovat přihlášku k registraci navrhovatelky z důvodu, že, kromě jiných chyb, nebylo na petici podporující její kandidaturu u velké části podpisů uvedeno místo, kde je petent přihlášen k trvalému pobytu. Takto pak nebylo dosaženo 1.000 podpisů, jak vyžaduje zákon o volbách do Parlamentu ČR. Avšak Krajský soud v Hradci Králové ve svém usnesení ze dne 21. 12. 2017, č. j. 30 A 150/2017-37, dospěl k závěru, že účelem uvedení osobních údajů petenta u jeho podpisu je zejména vyloučit případy, kdyby petici podepsala osoba se smyšlenými údaji, tedy osoba virtuální. Pokud lze na základě jména, příjmení, data narození a obce, kde je petent přihlášen k trvalému pobytu, zjistit, že tento petent existuje, má být jeho podpis započítán, jde-li o voliče z volebního obvodu č. 39. Rozhodnutí krajského soudu bylo podle městského úřadu překvapivé, neboť zcela popřelo stávající praxi volebních orgánů, které registrovaly kandidátní listiny či přihlášky k registraci do volených orgánů. Krajský soud vyšel také z jiného účelu uvedení osobních údajů petenta na petici, než který uvedl Ústavní soud ve formě obiter dictum ve svém nálezu ze dne 7. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 27/12. Podle Městského úřadu Trutnov zaregistrováním přihlášky navrhovatelky na základě rozhodnutí soudu naopak navrhovatelka získala oproti ostatním kandidátům vyšší publicitu v médiích. O kandidatuře navrhovatelky bylo informováno ve všech regionálních i celostátních novinách, v internetových médiích, ale i televizním a rozhlasovém vysílání.

[17] Pokud jde o námitku **ad b)** týkající se chyby v datu uvedeném na rozhodnutí o registraci přihlášky navrhovatelky, Městský úřad Trutnov souhlasí, že je v tomto rozhodnutí uvedeno chybně. Jednalo se však o administrativní pochybení, které bylo způsobeno snahou zaregistrovat přihlášku navrhovatelky co nejrychleji a zároveň ji o této registraci zpravit. Navrhovatelka byla registrována pár hodin poté, co bylo usnesení soudu zveřejněno na jeho úřední desce. Zároveň o tom byla navrhovatelka telefonicky a prostřednictvím e-mailu vyrozuměna. Následujícího dne, tj. 22. prosince 2017, byla pak

městským úřadem sdělena všem zmocněncům politických stran a navrhovatelce oprava data vydání rozhodnutí o registraci na den 21. prosince 2017. Jedná se o zřejmou chybu v psaní, která nemohla mít vliv na výsledek doplňovacích voleb. Ostatně i navrhovatelka se ve svém návrhu dopustila zřejmé chyby, když v úvodu podání uvádí, že byla zaregistrována na základě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ačkoli je jasné, že se tak stalo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové. Ani takováto chyba navrhovatelky nemá vliv na její návrh u Nejvyššího správního soudu v této věci.

[18] K námitce **ad c)**, která se týká určení čísla 9 na hlasovacím lístku navrhovatelky, městský úřad přiznává, že pochybil, když toto číslo nebylo určeno losem, jak stanoví postup uvedený v § 4 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 233/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Za toto pochybení se Městský úřad Trutnov omlouvá. Současně poukazuje na skutečnost, že vylosovaná čísla slouží k určení pořadí hlasovacích lístků v sadě hlasovacích lístků a k identifikaci kandidáta. Vylosované číslo neslouží voličům k výběru kandidáta. Toto ostatně dokládá už samotná skutečnost, že do druhého kola doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu ČR postoupili kandidáti s číslem 4 a 6, kdežto v společně konané volbě prezidenta republiky do druhého kola postoupili kandidáti s číslem 7 a 9, což dokládá, že číslo 9 nikoho nevylučovalo z možnosti postoupit do druhého kola volby. Městský úřad Trutnov dále uvádí, že navrhovatelka získala ve volbách 149 hlasů. Kandidáti, kteří postoupili do druhého kola, získali: Ing. Jan Sobotka (číslo 6) 7.615 hlasů a Ing. Jiří Hlavatý (číslo 4) 5.728 hlasů. Tak velký rozdíl mezi navrhovatelkou a těmito kandidáty podle městského úřadu nemohl být způsoben tím, že hlasovací lístek navrhovatelky byl označen číslem 9.

[19] Stran námitky **ad d)** týkající se postupu při sestavování okrskových volebních komisí Městský úřad Trutnov uvádí, že zákon o volbách do Parlamentu ČR neřeší postup při delegování členů do okrskových volebních komisí ze strany kandidáta, jehož přihláška k registraci byla zaregistrována až na základě rozhodnutí soudu. Zákon o volbách do Parlamentu ČR stanoví, že delegovat členy je nutné nejpozději do 30 dnů před volbami, u doplňovacích voleb nejpozději do 20 dnů před volbami. Z této skutečnosti také vyšla prvotní odpověď městského úřadu navrhovatelce, že již nelze delegovat členy. Striktní postup podle zákona by se nicméně mohl dotknout práv navrhovatelky. Z toho důvodu byl navrhovatelce po necelých čtyřech hodinách zaslán další e-mail, který jí delegování těchto členů do okrskových volebních komisí umožnil. Navrhovatelka tedy měla možnost své zástupce do okrskových volebních komisí delegovat. Městskému úřadu však není známo, že by tak učinila.

[20] V námitce **ad e)** navrhovatelka brojí proti skutečnosti, že nejméně třem obyvatelům Domu s pečovatelskou službou na ulici Tichá 529 v Trutnově byla znemožněna účast ve volbě, přičemž se má jednat o osoby se sníženou pohyblivostí. Městský úřad konstatuje, že v prohlášení občanů, které předložila navrhovatelka, je uvedeno, že jim nebylo oznámeno, kdy a kde budou moci v pečovatelském domě volit, a že není pravda, že by dva členové okrskové volební komise obešli imobilní obyvatele v jednotlivých bytech. K tomu Městský úřad Trutnov uvádí následující:

[21] Dům s pečovatelskou službou je dům ve vlastnictví města Trutnova, ve kterém jsou samostatné byty, jež jsou pronajímány starším občanům, z nichž někteří využívají pečovatelských služeb. Ostatní nájemníci se buď starají o sebe sami, to je v těch případech,

kdy jim to jejich zdravotní stav umožňuje, nebo se o ně starají příbuzní. Byť samotný dům je vzdálen od volební místnosti (Mládežnická 536) něco přes 100 metrů, tak se v něm pro velký zájem o volbu do přenosné urny ustálil zvyk, že v druhý den voleb v sobotu od 10:00 hod. přijdou dva členové okrskové volební komise s přenosnou urnou do společenské místnosti, kde setrvají až do 10:30 hod. a kde může každý odvolit. O tomto jsou všichni obyvatelé a návštěvníci informováni u vstupu do domu vyvěšenou informací ze strany zaměstnanců pečovatelské služby. Dále pak členové komise obejdou ty voliče, kteří projevili zájem o volbu do přenosné urny přímo v bytě. Informace o požadavku na volbu do přenosné urny je okrskové volební komisi předána prostřednictvím městského úřadu, pečovatelské služby, sousedů, či je požadavek vznesen telefonicky. Městský úřad Trutnov zde byl na kontrole hlasování následující sobotu dne 13. ledna 2018 a hlasování do přenosné urny proběhlo zde popsaným způsobem. To sice přímo nedokládá průběh v navrhovatelkou uvedený den, ale lze z toho usuzovat na ustálenou praxi, jak ji zde uvádí městský úřad.

[22] Starosta města Trutnova v souladu s § 16 zákona o volbách do Parlamentu ČR zveřejnil způsobem ve městě obvyklým informaci o místě a době konání voleb – tato informace byla zveřejněna na úřední desce městského úřadu a dále v Radničních listech, jejichž výtisk je doručován všem voličům do každé poštovní schránky. V souladu s § 13 odst. 1 písm. g) zákona o volbách do Parlamentu ČR byl na internetových stránkách města Trutnova zveřejněn přehled o telefonních spojeních do každé volební místnosti ve volebním obvodu č. 39. Z prohlášení tří občanů předložených navrhovatelkou naopak nijak nevyplývá, jakou aktivitu vyvinuli tito občané, aby mohli volit.

[23] V souvislosti s poslední uvedenou námitkou **ad f)**, prostřednictvím které navrhovatelka brojí proti hlasování pomocí jedné úřední obálky ve volbách senátních i prezidentských, Městský úřad Trutnov ve svém vyjádření jmenuje opatření, která již byla popsána shora v rámci shrnutí obsahu vyjádření Státní volební komise.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[24] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané volební věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti [§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.")] a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 1 a 2 s. ř. s.) ve lhůtě 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí (§ 87 odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu ČR) u věcně a místně příslušného soudu (§ 88 odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu ČR).

[25] Celkové výsledky doplňovacích voleb do Senátu Parlamentu České republiky ve volebním obvodu č. 39 Sídlo: Trutnov konaných ve dnech 5. a 6. ledna 2018 (I. kolo) a ve dnech 12. a 13. ledna 2018 (II. kolo) byly vyhlášeny dne 16. ledna 2018 sdělením ve Sbírce zákonů [§ 7 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do Parlamentu ČR], a to pod č. 10/2018 Sb. Z čl. II sdělení vyplývá, že senátorem byl v této volbě zvolen Ing. Jan Sobotka.

[26] Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu, přičemž dospěl k závěru, že není důvodný.

[27] Podle § 87 odst. 2 zákona o volbách do Parlamentu ČR se navrhovatel může ve volbách do Senátu domáhat ochrany u soudu podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta. Podle § 87 odst. 3, 4 a 5 tohoto zákona pak navrhovatel může konkrétně podat návrh na neplatnost hlasování, voleb nebo volby kandidáta, „*má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil*“ výsledky hlasování (§ 87 odst. 3), výsledky voleb (§ 87 odst. 4) nebo výsledek volby tohoto kandidáta (§ 87 odst. 5).

[28] Na úvod je nutné předeslat, že ustanovení § 87 odst. 3 až 5 zákona o volbách do Parlamentu ČR doznala na základě novelizace provedené zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony, změny. Zatímco znění účinné do 31. prosince 2016 umožňovalo navrhovateli podat návrh (a soudu návrhu vyhovět) tehdy, měl-li za to, že byla porušena ustanovení zákona „*způsobem, který mohl ovlivnit*“ výsledky hlasování, výsledky voleb nebo výsledek volby kandidáta, od následujícího dne je již třeba, aby byla porušena ustanovení zákona „*způsobem, který* [*tyto výsledky*] *hrubě ovlivnil*“. Je přitom zřejmé, že mezi původním a novým zněním zákona o volbách do Parlamentu ČR [a stejná změna se promítla i do ostatních volebních zákonů; srov. např. § 66 zákona č. zákona 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění účinném od 1. ledna 2017], tedy mezi formulací „mohl ovlivnit“ a „hrubě ovlivnil“, je určitý významový rozdíl.

[29] Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 2. 2. 2004 č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS, dovodil, že základními předpoklady pro vyhovění volební stížnosti je (1) protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení právního předpisu upravujícího volební proces, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. „*Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje ‚zatemnění' volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.*“ Volební výsledky jsou „zatemněny“ tehdy, je-li možno se důvodně domnívat, že by volby dopadly odlišně, pokud by nedošlo ke zjištěné nezákonnosti (srov. rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016 č. j. Vol 4/2016 - 191, č. 3522/2017 Sb. NSS; viz též Blažek, T., Jirásek, J., Molek, P., Pospíšil, P., Sochorová, V., Šebek, P. *Soudní řád správní - online komentář*. 3. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 2016, § 90).

[30] Z toho vyplývá, že ačkoli s tím volební zákony do konce roku 2016 nepočítaly, případný zásah volebního soudu mohlo vyvolat pouze porušení zákona způsobilé ovlivnit výsledky voleb v určité intenzitě. V tomto směru tedy bude možné nadále vycházet z dosavadní judikatury, neboť pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb lze považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „zatemnění“. Na druhou stranu však nelze ignorovat, že zákonodárce opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek volby a zákonem č. 322/2016 Sb. zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo. Jinými slovy, nyní již bude pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem.

[31] Nejvyšší správní soud se dále zabýval jednotlivými námitkami navrhovatelky v pořadí, v jakém byly rekapitulovány výše v bodu [2].

III.A Ke zkrácení času na volební kampaň

[32] Navrhovatelka spatřuje porušení zákona o volbách do Parlamentu ČR ve zkrácení času na volební kampaň v důsledku skutečnosti, že její registrace byla provedena až dodatečně na základě rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové.

[33] Tuto námitku navrhovatelky je třeba odmítnout. Ve volebním soudnictví „*se totiž uplatňuje zásada souslednosti jednotlivých přezkoumávaných volebních fází, což znamená, že po uzavření některé fáze volebního procesu nelze tutéž fázi znovu otevírat a zpětně zpochybňovat. Tato zásada se projevuje v právní úpravě třemi samostatnými řízeními, která spadají pod volební soudnictví: řízení o ochraně ve věcech seznamu voličů (§ 88 s. ř. s.), řízení o ochraně ve věci registrace kandidátů a kandidátních listin (§ 89 s. ř. s.) a konečně řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování (§ 90 s. ř. s.).*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016 č. j. Vol 4/2016-191, č. 3522/2017 Sb. NSS). Porušením zákona v registračním řízení je tedy možné zabývat se pouze v řízení o ochraně ve věci registrace, nikoliv ve fázi posuzování platnosti voleb, volby kandidáta nebo hlasování podle § 90 s. ř. s. Již z existence těchto po sobě následujících řízení, která slouží k ochraně jednotlivých fází volebního procesu, přitom vyplývá, že zahájení jednoho z prvních dvou typů řízení (v projednávané věci řízení o ochraně ve věci registrace podle § 89 s. ř. s.) a případný úspěch v něm nemohou automaticky zakládat důvodnost návrhu v navazujícím typu řízení (zde řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb, volby kandidáta a hlasování podle § 90 s. ř. s.).

[34] O návrhu ve věci registrace navrhovatelky podaném dne 13. 12. 2017 rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 21. 12. 2018, č. j. 30 A 150/2017 - 37, tj. v zákonem stanovené lhůtě. Městský úřad Trutnov ještě téhož dne rozhodnutím s č. j. 123628/2017 provedl registraci přihlášky navrhovatelky. V těchto skutečnostech proto nelze spatřovat porušení zákona o volbách do Parlamentu ČR.

III.B K chybě v rozhodnutí o registraci

[35] Stejně tak je nepřípustná námitka navrhovatelky týkající chybného data v rozhodnutí o registraci. Jedná se o zřejmou chybu v psaní, kterou nedošlo k porušení právních předpisů upravujících volební proces. K opravě zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí navíc slouží zcela jiné prostředky nápravy (viz § 70 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

III.C K určení čísla na hlasovacích lístcích

[36] Podle § 67 odst. 2 věty první zákona o volbách do Parlamentu ČR je každý zaregistrovaný kandidát „*uveden na samostatném hlasovacím lístku označeném vylosovaným číslem kandidáta*.“ Podle § 13 odst. 1 písm. d) téhož zákona pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu pro volby do Senátu „*určuje losem číslo, kterým budou označeny hlasovací lístky kandidátů pro volby do Senátu*“. Podle § 4 odst. 2 vyhlášky o provedení některých ustanovení zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a

doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 212/1996 Sb., nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 243/1999 Sb. a zákona č. 204/2000 Sb., „*čísla pro označení hlasovacích lístků kandidátů pro volby do Senátu Parlamentu České republiky vylosuje nejpozději 45 dnů přede dnem voleb do Senátu Parlamentu České republiky pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu*."

[37] Městský úřad Trutnov ve svém vyjádření uvedl, že ve věci určení čísla 9, kterým byl označen hlasovací lístek navrhovatelky, pochybil, neboť toto číslo nebylo určeno losem, jak předpokládá shora citovaná právní úprava. Navrhovatelka však nijak nezdůvodňuje, jakým způsobem toto porušení právních předpisů mělo ovlivnit či ovlivnilo volbu kandidáta, jehož zvolení svou volební stížností napadá. Nejvyšší správní soud konstatuje, že postupem Městského úřadu Trutnov, který neurčil číslo na hlasovacím lístku navrhovatelky losem, sice k nezákonnosti došlo, avšak tato nezákonnost nemohla mít na výsledek volby vliv.

III.D K možnosti delegovat zástupce do okrskových volebních komisí

[38] V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu „*právo delegovat člena a náhradníka do všech okrskových komisí ve volebním obvodu, v němž daný politický subjekt kandiduje (§ 14e odst. 3 zákona o volbách do Parlamentu), je podstatným institutem sloužícím k zabezpečení poctivosti voleb, zabránění manipulaci s odevzdanými hlasovacími lístky a realizací principu volné, rovné a svobodné soutěže politických sil v demokratickém politickém systému (čl. 5 Ústavy České republiky a zejména čl. 22 Listiny základních práv a svobod), resp. jeho konkretizací na zákonné úrovni při organizaci, průběhu a zjišťování výsledků voleb všeho druhu.*" (usnesení ze dne 20. 11. 2014, č. j. Vol 23/2014-110).

[39] Navrhovatelka ani netvrdí, že došlo k porušení zákona o volbách do Parlamentu ČR. Poukazuje v této souvislosti toliko na „zmatečný" postup Městského úřadu Trutnov, který jí sice nejdříve oznámil, že lhůta pro nominaci členů okrskových volebních komisí již uplynula, avšak ještě téhož dne (cca po čtyřech hodinách od původního sdělení) její žádosti vyhověl s tím, že své zástupce do okrskových volebních komisí může nadále delegovat. I tuto námitku navrhovatelky proto Nejvyšší správní soud jako zcela neopodstatněnou odmítl.

III.E Ke znemožnění účasti ve volbě osobám se sníženou pohyblivostí

[40] Navrhovatelka tvrdí, že nejméně třem voličům se sníženou pohyblivostí byla znemožněna účast ve volbě, což navrhovatelka dokládá jejich podepsaným písemným prohlášením.

[41] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je třeba primárně vycházet z předpokladu, že zveřejněné výsledky voleb odpovídají skutečné vůli voličů. Je na navrhovateli, aby předložil důkazy nebo alespoň zvlášť významné indicie o tom, že tomu tak nebylo (viz např. usnesení ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51). Skutečnosti popisované navrhovatelkou však takovými indiciemi nejsou. Za důkaz ani za zvlášť závažnou indicii nelze považovat prohlášení tří konkrétních osob (obdobně viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2018, č. j. Vol 26/2018-23), jež tvrdí, že jim nebylo oznámeno, kdy a kde bude možné v pečovatelském domě volit. Skutečnost, že navrhovatelkou uvedené osoby nebyly osobně informovány o způsobu výkonu svého

aktivního volebního práva, není porušením zákona. Z popisovaných událostí není vůbec zřejmé, jakou aktivitu vyvinuly tyto osoby pro to, aby mohly volit. Nejvyšší správní soud poukazuje na § 19 odst. 7 zákona o volbách do Parlamentu ČR, podle něhož „*volič může požádat ze závažných, zejména zdravotních důvodů, obecní úřad a ve dnech voleb okrskovou volební komisi o to, aby mohl hlasovat mimo volební místnost*". V takovém případě okrsková volební komise vyšle k voliči dva své členy s přenosnou volební schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky. Ze skutečností popisovaných navrhovatelkou však neplyne, že by jmenované osoby o možnost hlasování mimo volební místnost požádaly. Rozhodně pak nic nenasvědčuje tomu, že by těmto osobám byla účast ve volbě znemožněna.

III.F Ke hlasování v senátních a prezidentských volbách pomocí jedné úřední obálky

[42] Navrhovatelka v neposlední řadě odkazuje na reportáž České televize ze dne 15. ledna 2018 v pořadu Události v regionech, ve které reportér demonstruje, že je možné systém hlasování pomocí jedné úřední obálky v senátních a prezidentských volbách zneužít. Navrhovatelka z této reportáže dovozuje, že možnost hlasování v senátních a prezidentských volbách pomocí jedné úřední obálky „*přímo nabádá k volebním podvodům*".

[43] Navrhovatelka ani ohledně tohoto svého tvrzení povinnost předložit důkazy nebo alespoň zvlášť významné indicie nesplnila. Za důkaz ani za zvlášť závažnou indicii rozhodně nelze považovat reportáž, která informuje o potencialitě popisovaného zneužití. Není přitom úkolem soudu, aby prováděl dokazování, aniž by volební stížnost obsahovala alespoň významné indicie o tom, že k tvrzenému problému skutečně došlo. Pouhou skutečností, že bylo hlasováno pomocí jedné úřední obálky, nebyl porušen zákon, neboť se jedná o postup zákonem předvídaný [viz § 71 odst. 5 zákona o volbě prezidenta republiky, podle něhož při společném konání voleb „*vkládá volič hlasovací lístek kandidáta na funkci prezidenta republiky do jedné obálky určené i pro další společně konané volby.*"].

[44] Mimořádná opatření, která přijala Státní volební komise a další příslušné orgány, nicméně svědčí o tom, že se systémem hlasování pomocí jedné úřední obálky v souběžně konaných senátních a prezidentských volbách je spojeno výrazně vyšší riziko zneužití a zatemnění výsledku voleb, proto nelze než doporučit Ministerstvu vnitra a zákonodárci, aby tento způsob hlasování přehodnotily, popř. rizika s ním spojená na zákonné úrovni eliminovaly.

IV. Závěr a náklady řízení

[45] Nejvyšší správní soud tedy neshledal návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrce 2) důvodným, a proto jej zamítl.

[46] Podle § 93 odst. 4 soudního řádu správního nemá v řízení ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 15. února 2018

Tomáš Langášek
předseda senátu